

بررسی حقوق و تکالیف اتباع در حقوق اساسی ایران

پروین دهباشی

کارشناسی ارشد حقوق عمومی

چکیده

موضوع حقوق بیگانه همیشه در طول تاریخ مورد بحث و بررسی بوده و نظرات متفاوتی نسبت به آن ابراز شده است به همین دلیل قوانین کشورها تحت تاثیر همین افکار و نظریات، هریک، وضع حقوقی خاصی برای بیگانگان در نظر گرفته‌اند. در دنیای امروز هر کشور قواعد خاصی برای تعیین اتباع خود تنظیم می‌کند بنابراین اگر بر اساس آن قواعد فردی تبعه آن کشور نباشد، «بیگانه» محسوب می‌شود. جدا کردن این دو دسته از اشخاص یعنی اتباع و بیگانگان در هر کشور، از این ضرورت ناشی می‌شود و همین امر باعث تفاوت‌هایی در حقوق بیگانگان نسبت به اتباع یک کشور می‌شود. قانون اساسی و مدنی جمهوری اسلامی ایران برای "اتباع بیگانه" آزادی ورود به خاک ایران را به رسمیت شناخته است اما این آزادی بدون قید و شرط نیست و نیازمند به رعایت یک سری تشریفات و مقرراتی است. همواره برخی افراد، برای زمانی کوتاه یا بلند، در سرزمینی جز کشور متبوع خود زندگی می‌کرده‌اند، از این رو تقسیم ساکنان هر کشور به اتباع و بیگانگان از دوران باستان وجود داشته است. حقوق و وظایف بیگانگان در جوامع و ادوار گوناگون تاریخی یکسان نبوده است. نقطه آغازین رسمیت یافتن حقوق بیگانگان، حقوق روم باستان بود که در آن با تأثیر از فلسفه یونان درباره حقوق فطری، برای بیگانگان حقوقی با نام حقوق ملل مقرر شد. به طور کلی کشورها وظیفه ندارند که بیگانگان را در کشور خود بپذیرند اما در صورتیکه ورود بیگانه‌ای پذیرفتند ملزم هستند که مطابق با اصول و قواعد رفتار انسانی حیثیت و کرامت انسانی حقوق بشر و دو میثاق بین المللی مثل اعلامیه جهانی حقوق بشر و دو میثاق بین المللی حقوق بشر که ایران هم به این اسناد بین المللی پیوسته است رفتار شود.

واژه‌های کلیدی: حقوق، تکالیف، اتباع، حقوق اساسی، ایران

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۶، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۹، صفحات ۲۱۸-۲۲۷